

Nøkkelfunn i de to rapportene

Til tross for ulike perspektiver peker begge rapportene på mange av de samme skogtiltakene men med til dels ulik begrunnelse og prioritering. Fellesnevneren er et tydelig fokus på aktive tiltak i skogen.

Aktiv skogforvaltning og skogskjøtsel

Begge landene avviser en passiv tilnærming og fremhever betydningen av å forvalte skogen aktivt for å nå klima- og skogpolitiske mål. I Norge ses *aktivt skogbruk* som et viktig klimavirkemiddel for karbonbinding i skog, substitusjon og verdiskaping. Sverige understreker at skogsdriften må tilpasses nye klimaforhold for å sikre fortsatt høy avkastning og biologisk mangfold, samtidig som risiko for stormfelling, brann, tørke og skogskader reduseres.

Treslagsvalg

Begge rapportene anbefaler at man velger riktige treslag for riktig voksested, men vektleggingen er ulik. Både Skogsstyrelsen og Miljødirektoratet påpeker at treslagsvalg og økt innslag av blandingsskog kan gjøre skogen mer robust mot klimaendringer. I Sverige handler dette primært om klimatilpasning: redusere risikoen for fremtidige skogskader ved å plante tørkesterke treslag på utsatte lokaliteter, unngå monokulturer av gran på tørr mark og heller blande bar- og løvtrær. I Norge er tonen mer rettet mot klimagevinst: treslagsvalg omtales i sammenheng med produksjonspotensial og karbonopptak, slik at skogeierne velger treslag og provenienser som både tåler klimaendringer og gir høy vekst.

Forskjellen kan oppsummeres slik: Sverige knytter treslagvalg til økologisk robusthet og risikoreduksjon, mens Norge knytter det til klimaeffekt og produktivitet.

Ungskogpleie

Begge rapporter fremhever viktigheten av god ungskogpleie, men igjen med ulike begrunnelser. I Sverige betraktes tidlig tynning og ungskogpleie som et klimatilpasningstiltak: Riktig utført tynning i ungskog gir bedre rotutvikling, stabile bestander med stormfaste kantsoner, reduserer risiko for tørkestress, insektskader og snøskader, og sikrer «robuste bestander med ønsket treslagsfordeling». Her ligger altså fokuset på kvalitet, stabilitet og risikoreduksjon, ikke nødvendigvis maksimal volumproduksjon. I Norge omtales ungskogpleie først og fremst som et klimatiltak for økt karbonopptak: Ved å øke omfanget av ungskogpleie kan man styrke veksten til framtidstrærne og øke CO₂-opptaket i skogen.

Miljødirektoratet anslår at slikt skjøtselsarbeid (til tross for barrierer som kostnader, mangel på arbeidskraft og kunnskap) er blant de billigste og mest effektive klimaløsningene vi har i skogsektoren.

Forskjellen kan oppsummeres slik: Sverige betoner klimarisiko, vitalitet og stabilitet ved ungskogpleie, mens Norge vektlegger tilvekst, opptakstall og klimagevinst.

Forbedret plantemateriale (skogplanteforedling)

Begge rapporter trekker fram verdien av å bruke godt og tilpasset plantemateriale ved foryngelse av skog. I Sverige foreslås et nytt delmål om diversifisering av skogplantematerialet, med større genetisk variasjon og flere treslag/provenienskilder for å gjøre fremtidens skoger mer robuste mot skader. Skogsstyrelsen ønsker altså mer bruk av ulike treslag og genetisk diversitet for å spre risiko (f.eks. unngå at hele skoger rammes likt av sykdom eller klimaendringer). I Norge er vinklingen produksjons- og klimaeffekt: Miljødirektoratet definerer skogplanteforedling som et eget klimatiltak (L02) og har en ambisiøs strategi om at 100 % av alle nye granplanter skal være genetisk forbedret innen 2040. Målet er at foredlede frø/planter med høyere vekst og kvalitet kan gi økt karbonbinding og verdiskaping i skogbruket.

Forskjellen kan oppsummeres slik: Sverige etterlyser mer genetisk mangfold for robusthet, mens Norge vil ha mer foredla material for å øke tilveksten og CO₂-opptaket.

Hogstmetoder og arealbruk

Skogsstyrelsen er opptatt av hvordan selve hogstformen kan tilpasses for å redusere klimaskader. Den svenske rapporten anbefaler å unngå store flatehogster der det er fare for erosjon, skred og avrenning, og heller benytte kontinuitetsskogbruk (f.eks. lukket hogst) i bratt eller ustabilt terreng, samt bredere kantsoner mot bekker, vann og myr. Hensikten er å øke landskapets motstandsdyktighet mot ekstremnedbør, hindre jorderosjon og beskytte vannkvalitet. I Miljødirektoratets rapport vies slike hensyn mindre oppmerksomhet, siden hovedmålet er klimagassbalansen. Hogst skal optimaliseres for karbonlager, f.eks. ved å vurdere utsatt slutthogst for å forlenge trærnes karbonbinding.

Forskjellen kan oppsummeres slik: Svensk tilnærming er altså generelt mer økosystembasert: Hogstmetoder ses i lys av klimatilpasning, mens norsk tilnærming snarere diskuterer hogst som klimavirkemiddel (f.eks. hvordan utsatt hogstalder kan påvirke karbonopptak og hva som hindrer slik praksis).

Gjødsling av skog

Ett av de tydeligste skillene er bruken av nitrogengjødsling som klimatiltak. Dette er en sentral del av Miljødirektoratets anbefalinger, utformet som tiltak L06. Norske miljømyndigheter påpeker at engangsgjødsling med nitrogen 8–10 år før slutthogst (ca. 15 kg N per dekar) kan øke veksten i siste del av omløpet og dermed gi betydelig ekstra CO₂-opptak. Det finnes tilskuddsordninger/skogfond for å stimulere skogeiere til å gjennomføre slik gjødsling. Sverige, derimot, omtaler ikke gjødsling som klimatiltak i sin tilpasningsrapport. Rapporten fokuserer på skogens sunnhet, ikke maksimalt volum. Gjødsling sees i Sverige mer som et produksjonstiltak med potensielle miljøbivirkninger, og det inngår ikke i klimatilpasningsstrategien.

Planting på nye areal (skogreising)

Også her er tilnærmingen ulik. I Norge regnes planting av skog på nye arealer som et betydelig klimatiltak (L09) for å øke karbonopptaket på nasjonalt nivå. Miljødirektoratet har sammen med Landbruksdirektoratet utarbeidet en egen veileder for klimaplanting, og tidligere utredninger anslår et potensial på ~1 million dekar ny skog med tilhørende 2 millioner tonn ekstra CO₂-opptak årlig mot slutten av århundret. I Sverige er derimot nyplanting på ikke tidligere skogareal knapt nevnt i klimatilpasningsrapporten, hovedfokus er på å tilpasse den eksisterende skogen. Svenske myndigheter er mer opptatt av å bevare og styre arealbruken (f.eks. motvirke avskoging og unngå at skogarealer bygges ned) enn å fremme storskala skogplanting på nye mark som klimagrep. (Bakgrunnen er blant annet at Sverige allerede har store skogarealer i drift, og at klimatilpasning i all hovedsak handler om bedre forvaltning av disse framfor å øke skogarealet.)

Forskjellen kan oppsummeres slik: Norge behandler altså skogplanting som et eksplisitt klimatiltak for karbonbinding, mens Sverige konsentrerer seg om klimatilpasning innenfor dagens skogareal.

Skogsbilveier og infrastruktur

Klimaendringene gir hyppigere ekstremnedbør, og vedlikehold av skogsbilveier dukker opp som tema spesielt i den svenske rapporten. Skogsstyrelsen har innført et nytt delmål om klimatilpasning av skogsbilveinettet innen 2029. Blant anbefalte tiltak er bedre dimensjonering av stikkrenner og veibygging for å tåle høyere vannføring, utskifting av underdimensjonerte rør og generelt bedre vedlikehold for å redusere flom- og skredrisiko. I Norge er skogsbilveier viktige for skogbrukets logistikk, men Miljødirektoratets klimarapport behandler dem mest som en del av transportsektoren og arealregnskapet (f.eks. utslipp ved veibygging) og ikke som klimatilpasningstiltak.

Forskjellen kan oppsummeres slik: Svensk fokus er altså å klimasikre skogsveiene, mens norsk fokus er å sikre at veiene ikke gir økte utslipp og at tømmertransporten effektiviseres.

